

**I. Ustálená rozhodovacia
prax podľa CSP**

**II. Aktuálna judikatúra
obchodnoprávneho kolégia**

Andrea Moravčíková

Najvyšší súd Slovenskej republiky

Čo je vlastne judikatúra?

- ▶ je **prameňom (poznania) práva** aj v systéme kontinentálneho práva
- ▶ **jej záväznosť je limitovaná** zákonom určeným rozsahom povinnosti súdov nižšieho stupňa aplikovať určeným spôsobom prijatú judikatúru najvyšších súdnych orgánov.

I. ÚS 87/93

- **Obsahom princípu právneho štátu je vytvorenie istoty, že na určitú právne relevantnú otázku sa pri opakovaní v rovnakých podmienkach dáva rovnaká odpoveď.**

III. ÚS 551/2012

- ▶ ***Ak iný senát najvyššieho súdu má iný právny názor, potom ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať in abstracto judikatúru všeobecných súdov, a suplovať tak právomoc, ktorá podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je zverená práve najvyššiemu súdu.***

Ako je to so záväznosťou

- ▶ Judikatúra najvyššieho súdu plní do určitej miery úlohu precedensu tak, ako ho poznáme v systéme angloamerického práva, teda rozhodnutia, ktoré má povahu záväznosti pre právnu úvahu súdov nižšieho stupňa pri posudzovaní skutkovo obdobnej vec.
- ▶ Povaha záväznosti:
 - ▶ **kasačná** (inštančná, t.j. v tej istej veci)
 - ▶ **precedenčná** (judikatórna).

Publikované právne vety

- Prioritne sa akceptuje ako forma precedensu judikát vo forme publikovanej právnej vety.
-
- Táto veta vychádza z konkrétneho rozhodnutia najvyššieho súdu, pričom jeho výber, následná abstrakcia a znenie právnej vety podliehajú určitému procesu.

„Kazuistický pozitivizmus“

- Keď sa právny predpis aplikuje vo všeobecnej podobe spolu s právnymi vetami alebo judikátmi k nemu vydanými a tieto právne vety alebo judikáty sú aplikované metódami viazaného modelu súdneho rozhodovania ako platné právne normy - v praxi tak často **dochádza k väčšiemu faktickému vplyvu a významu súdnych precedensov, aký tieto majú v angloamerickej právnej kultúre.**

Ustálená rozhodovacia prax

- Za **ustálenú judikatúru** pre účely jej záväznosti a potreby odôvodnenia *odchýlenia* sa od takéhoto záväzného názoru najvyššieho súdu má významnú hodnotu aj to, či bolo takéto rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“), teda bolo **odsúhlasené príslušným kolégiom**, pripomienkované predpokladaným spôsobom a je tak považované za súčasť ustálenej judikatúry v obdobných veciach.
- Až pokiaľ určitý právny názor bol opakovane potvrdený najvyšším súdom, ide skutočne o ustálenú judikatúru, teda o názor najvyššieho súdu, nie iba o názor jedného senátu.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. októbra 2016, sp. zn. 3 Cdo 136/2016

- ▶ Výklad, ktorý sa podáva v publikovanom judikáte, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu. I keď judikatúra najvyššieho súdu nie je formálne záväzná, ipso iure normatívnu silu má, a to tak vo vertikálnej línii (voči súdom nižších stupňov), ako aj v horizontálnej línii (medzi jednotlivými senátmi a kolégiami najvyššieho súdu navzájom).

Civilný sporový poriadok

- ▶ Vo vymedzení základných princípov v článku II. je formulovaný princíp právnej istoty ako stav, v ktorom **každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít**; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý **spravodlivo**.

Veľký senát

- Má byť okrem existujúceho spôsobu vytvárania judikatúry platformou pre zjednocovanie odlišných názorov jednotlivých senátov najvyššieho súdu.
- Ak senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní dospeje k právnemu názoru, ktorý je odlišný od právneho názoru, ktorý už bol vyjadrený v rozhodnutí iného senátu najvyššieho súdu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu.
- Skladá sa z predsedu senátu a šiestich sudcov. Predsedom veľkého senátu je predseda príslušného kolégia a členmi sú sudcovia senátu najvyššieho súdu, ktorý vec postúpil veľkému senátu a traja sudcovia tohto kolégia určení rozvrhom práce najvyššieho súdu.

§ 393 CSP

- ▶ Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu - možnosť odkazu na ustálenú rozhodovaciu prax a zároveň povinnosť v prípade, že sa súd **odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe**, dôkladne **odôvodniť** takýto odklon.
- ▶ Z ustanovenia to nevyplýva explicitne, je však zrejmé, že ide o rozhodovaciu prax najvyššieho súdu, a to aj v kontexte s čl. II a ust. § 421 CSP.

§ 421 CSP

- **rozpor s judikatúrou zakladá možnosť dovolacieho prieskumu**
- Prípustnosť dovolania je upravená tak, že je toto je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky
 - a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
 - b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
 - c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. októbra 2016, sp. zn. 3 Cdo 136/2016

- ▶ Je v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy danej v § 48 ods. 1 CSP, pokiaľ by každá (minulá) aplikačná alebo interpretačná nejednotnosť, ktorá sa v rozhodovaní senátov najvyššieho súdu vyskytla pred 1. júlom 2016, bola však do tohto dňa úspešne prekonaná postupmi a mechanizmami vyplývajúcimi z vtedajšieho právneho poriadku (napríklad publikovaním judikátu alebo stanoviska), musela „nanovo“ viesť k procesu, ktorý predpokladá uplatnenie mechanizmov a postupov v zmysle tohto ustanovenia a je zavŕšený rozhodnutím veľkého senátu.
- ▶ Pokiaľ ešte v určitej právnej otázke nedošlo k zjednoteniu alebo zovšeobecneniu rozhodovacej praxe najvyššieho súdu prijatím (publikovaním) stanoviska alebo judikátu, prípadne ešte nebolo vydané rozhodnutie veľkého senátu, má povinnosť postúpiť vec veľkému senátu ten trojčlenný senát najvyššieho súdu, ktorý sa *názorovo odkláňa* od skoršieho (nepublikovaného) rozhodnutia iného senátu najvyššieho súdu.

Nález Ústavného súdu SR z 15. júna 2016, č. k. II. ÚS 19/2016-40

- ▶ Súčasťou princípu právnej istoty, vyplývajúceho z čl. 1 ods. 1 ústavy je požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach, dala rovnaká odpoveď. Ak všeobecný súd rozhodne v obdobných veciach odlišným alebo protichodným spôsobom, bez zdôvodnenia odlišného stanoviska prijatého v takejto obdobnej veci, poruší základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.
- ▶ Išlo o odlišné rozhodnutie **toho istého senátu** odvolacieho súdu o skutkovo totožnej veci rovnakých účastníkov

Nález Ústavného súdu SR zo dňa 17.08.2016, č. k. I. ÚS 317/2015-37

- ▶ Ak krajský súd svojou výzvou (§ 213 ods. 2 OSP; teraz 382 CSP) dôvodne „navodil isté očakávania“ týkajúce sa jeho postupu vo veci vzhľadom na ex officio súdom skúmanú otázku prípadnej absolútnej neplatnosti zmluvy, mal sa v odôvodnení napadnutého rozsudku (ktorým potvrdil odvolaním napadnuté rozhodnutie) primerane vysporiadať tiež s vlastným zistením o ním iniciovanej otázke o možnej absolútnej neplatnosti zmluvy a rovnako neodignorovať zmienku týkajúcu sa nielen vlastných procesných úkonov, ale i relevantných úkonov účastníkov konania.

Aktuálna
rozhodovacia prax
obchodnoprávneho
kolégia – vybrané
prípady

Premlčanie vo vzťahu k účtom vedeným CDCP

- V prejednávanej veci sa jednalo o záväzok zo vzťahu majiteľa účtu a žalobcu, a nie o záväzok zo vzťahu uvedenom v § 105 ods. 5 ZoCP. Keďže ustanovenie § 105 ods. 5 presne určuje okruh vzťahov, ktoré sa subsidiárne podriaďujú Obchodnému zákonníku, nie je prípustné analogické použitie takéhoto odkazu na vzťahy, ktoré podmienky určené zákonom nespĺňajú.
- Pokiaľ neexistuje v osobitnom predpise pre určitý okruh vzťahov priamy odkaz na právny predpis (ako je to v ust. § 105 ZoCP), je potrebné subsidiárne aplikovať všeobecný predpis občianskeho práva, teda výlučne Občiansky zákonník (pozn. – pokiaľ, samozrejme, nejde o relatívny obchod).
- Uznesenie NS SR z 8. júna 2016 sp. zn. 1 Obdo 42/2015

Premlčanie práv zo zodpovednosti správcu za výkon funkcie

- Správca konkurznej podstaty bol zbavený výkonu funkcie pred schválením konečnej správy (14/12/2005)
- Žalobu (9/7/ 2012) podala nová správkyňa po schválení konečnej správy konkurzným súdom, ktorý neschválil výdavky bývalého správcu (7/12/2010)
- Subjektívna aj objektívna premlčacia doba (podľa OZ aplikovateľného na vzťah voči správcovi) začala plynúť *dňom právoplatnosti uznesenia konkurzného súdu o schválení konečnej správy.*
- Uznesenie NS SR z 18. 10. 2016 sp. zn. 1 Obo/17/2015

Regres Slov. kanc. poisťovateľov voči vodičovi (nevlastníkovi vozidla)

- Uznesenie NS SR z 16. 2. 2016 sp. zn. 1 Obdo 26/2015
- Otázka pasívnej vecnej legitímácie zalov vodiča motorového vozidla k náhrade plnenia poskytnutého SKP z poisťného garančného fondu poškodenému za situácie, ak vodič zodpovedajúci za škodu v zmysle § 420 ods. 1 OZ, nemal (ako nevlastník) povinnosť uzavrieť PZP.
- Zodpovednosť prevádzkovateľa nevyklučuje zodpovednosť vodiča, ktorý spôsobil škodu zavineným porušením právnej povinnosti podľa § 420 ods. 1 OZ.

-
- Úmyslom zákonodarcu bolo, aby sa poistenie vzťahovalo ako na prevádzkovateľa a ďalšie osoby zodpovedajúce podľa § 427 a nasl. OZ, tak i na osoby zodpovedajúce za podmienok ustanovenia § 420 OZ, napríklad vodiča vozidla.
 - Keďže vodič škodu spôsobil vozidlom, ku ktorému nebola uzavretá poistná zmluva, je súčasne osobou bez poistenia zodpovednosti, a to bez ohľadu na to, komu prislúchala povinnosť uzavrieť poistnú zmluvu.
 - Obdobne (ale v priamom vzťahu k poisťovni, nie SKP) pozri rozhodnutia NS SR sp. zn. 2Cdo 210/2011, sp. zn. 4Cdo 54/2009.

Účastníctvo akcionárov v konaní o zrušení akciovej spoločnosti ex offo súdom

Uznesenie NS SR z 20. septembra 2016 sp.
zn. 1 Obdo 52/2015

SRO/AS

- V čom spočíva rozdiel v potrebe konať so spoločníkmi SRO a AS – zaužívaná prax, zohľadnenie individuálnej veci
- Publikácia spoločníkov kapitálových spoločností
- Odlišnosti dobrovoľného a núteného zrušenia spoločnosti
- Zrušenie bez nástupníctva vs. Zrušenie s nástupníctvom a signály z ESLP (tu vo veci Kohlhofer- Minárik)

1. inštancia

- Na základe podnetu začala konanie o zrušení AS ex offo pre neexistenciu oprávnenia na podnikanie a sídla
- Po zistení nemajetnosti a publikácii oznámenia v 3 mesačnej lehote v OV zrušila AS bez likvidácie
- AS bola vymazaná z OR

Odvolacie konanie

- Po výmaze spoločnosti bola OS doručená žiadosť o pribratie do konania o zrušení AS akcionármi, týmto bolo vyhovené
- Podané odvolanie odvolací súd odmietol ako podané osobami, ktoré nemali oprávnenie podať odvolanie

Dôvody odmietnutia odvolania

- ▶ v konaní o zrušenie zapísanej AS je účastníkom konania samotná zapísaná spoločnosť, nie jej akcionári
 - ▶ keďže okruh akcionárov nie je uvedený na výpise z obchodného registra
 - ▶ registrový súd nemá povinnosť zisťovať totožnosť akcionárov
- ▶ **odvolanie súd odmietol ako podané osobami, ktoré nemali oprávnenie podať ho.**

Dovolanie

- ▶ Odňatie možnosti konať pred súdom, keďže v konaní o zrušenie zapísanej akciovej spoločnosti nie je účastníkom konania len spoločnosť, ale aj jej akcionári
- ▶ Závery odvolacieho súdu sú v rozpore s rozhodovacou činnosťou samotného krajského súdu v konaní, kde išlo o totožnú akciovú spoločnosť.
- ▶ Správnosť a účinnosť doručenia uznesenia prvoinštančného súdu a nadobudnutie jeho právoplatnosti bolo v rozpore so zákonom.
- ▶ Dovolatelia poukázali aj na existujúci majetok obchodnej spoločnosti spočívajúci v prebiehajúcich majetkových sporoch.

Záver

- *Pokiaľ boli akcionári obchodnej spoločnosti v dvoch predchádzajúcich a nepriamo súvisiacich konaniach týkajúcich sa zrušenia totožnej obchodnej spoločnosti ubezpečení o potrebe konať s nimi s prihliadnutím na tretiu definíciu účasti, vylúčenie ich participácie na časovo nasledujúcom konaní (v poradí treťom), ktoré dokonca bolo konaním ex officio zaťaženým vyšetrovacou zásadou, je potrebné považovať za závažné porušenie princípu legitímnych očakávaní a právnej istoty.*

-
- *V súvislosti s AS dovolací súd akcentuje, že **pokiaľ má súd možnosť zistiť okruh akcionárov priamo zo spisov vedených konajúcim súdom resp. jednoduchým dopytom na Centrálny depozitár cenných papierov SR a.s., tieto úkony je povinný v záujme dotknutých osôb urobiť.***
 - Pokiaľ ktokoľvek, kto osvedčí akcionárske práva, počas konania o zrušenie akciovej spoločnosti požiadava o pripustenie do konania, súd je povinný takejto žiadosti vyhovieť (tu aj s poukazom na novú procesnú úpravu obsiahnutú v ust. § 7 ods. 2 v spojení s § 10 ods. 1 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok).

-
- *Ignorovanie prebiehajúcich konaní, v ktorých je meritórnou otázkou potenciálne vlastníctvo hnutel'ných a nehnuteľných vecí zrušovanou obchodnou spoločnosťou, je závažným pochybením pri úvahe o tom, čo tvorí majetok spoločnosti.*
 - *Aj potenciálne vlastníctvo musí viesť súd konajúci ex offo k záveru, že je nevyhnutným zabrániť zrušeniu obchodnej spoločnosti, ktorá je účastníkom konaní, ktorých výsledkom môže byť získanie likvidného majetku.*

➤ Ţakujem za pozornost'

